

К.е.н., доцент Вільчинська О.М., Кушнір Т.О.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки

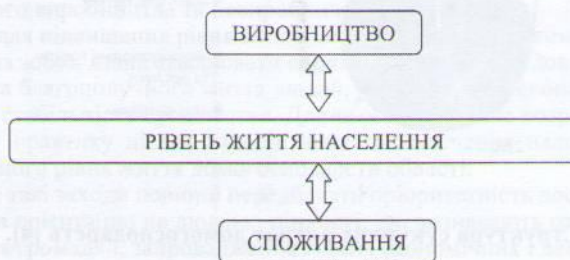
Тернопільського національного економічного університету, Україна

АНАЛІЗ ДОХОДІВ НАСЕЛЕННЯ ЗА КРИВОЮ ЛОРЕНЦА

Актуальність, теоретична та практична значущість проблеми рівня життя домогосподарства зумовлює науковий інтерес в економічній думці. Крім того, домогосподарство є предметом дослідження представників багатьох суспільних наук, аналіз витрат, динаміка платоспроможного попиту, із застосуванням економічних моделей а також кривої Лоренца сприяє кращому розумінню сутності домашнього господарства, як одного з головних суб'єктів ринкової економічної системи.

На даний час основною задачею регіонального управління є комплексний соціально-економічний розвиток, коли найважливіші аспекти – соціальний, економічний, демографічний будуть розглядатися у взаємозв'язку в рамках єдиної системи.

Між виробництвом і споживанням існує глибокий діалектичний зв'язок, рівень життя є зв'язуючою ланкою цих макропоказників, оскільки він визначається розвитком продуктивних сил суспільства і обсягами виробництва (рис.1) [1].

Рис.1. Взаємозв'язок категорії рівня життя з макропоказниками виробництва та споживання.

Рівень життя – це відношення рівня доходів населення до вартості життя. Вартість життя може бути представлена раціональним спожитим бюджетом.

У реальному економічному житті рівень майнової нерівності значно вищий за офіційно визначений. Тому дані обстежень домогосподарств про сукупні витрати відображають тільки частину «тіньових» доходів через статтю «інші витрати», яка не піддається з боку респондентів.

Згідно міжнародних методик, якщо витрати сім'ї на продукти харчування перевищують 50% її доходів, то це свідчить про дуже низький рівень життя та соціально-економічного розвитку держави. У Вінницькій області та в Україні загалом цей показник стабільно перевищує 50% із 2010 року (становить 55,0% у 2014 р. для регіону).

У результаті населення із низькими доходами практично не користується сферою платних послуг, витрачаючи всі кошти на продовольчі товари. Це не відноситься до тих послуг, від споживання яких населення не може відмовитись (житлово-комунальні, ритуальні). Внаслідок значного підвищення тарифів на житлово-комунальні послуги частка їх оплати в загальній структурі витрат у 2010 р. досягла 7,3%, у 2014 р. досягла 7,8%. Наведені дані свідчать, що йде процес зuboжіння, розповсюдження бідності як в ширину – по охопленню все більш широких верств населення, так і в глибину – в результаті збільшення відставання розмірів заробітної плати та соціальної допомоги значної частини населення від величини прожиткового мінімуму.

Структуру сукупних витрат домогосподарств за 2014 р. наведено на рис.2

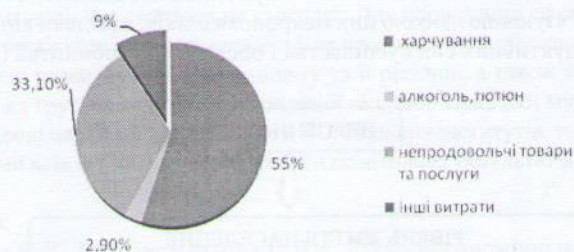

Рис.2 Структура сукупних витрат домогосподарств [4].

Нерівність розподілу витрат характеризує крива Лоренца, яка відображає співвідношення відсотків усіх сукупних витрат та відповідних відсотків населення, які їх здійснювали (рис. 3,4).

Якби сукупні витрати розподілялися рівномірно, то 10% населення здійснювали б десяту частину сукупних витрат, 20% – п'яту частину сукупних витрат, 50% – половину і т.д., і розподіл мав би вигляд лінії рівномірного розподілу (по діагоналі квадрату зі сторонами від 0 до 100%). Крива Лоренца – лінія фактичного розподілу. Чим далі від прямої знаходиться крива, тим більше диференціація.

Нерівність розподілу загальних доходів за децильними (10%-ми) групами населення у 2013-2014 рр.[2].

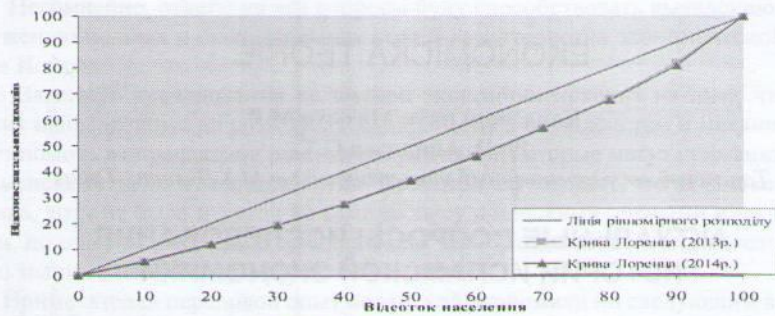

Рис.4. Крива Лоренца

Оскільки в умовах переходу економіки країни до ринкових відносин реальний стан матеріальної забезпеченості населення більш точно характеризують показники витрат, ніж доходів (які населення схильне приховувати), наведений у діаграмі розподіл слід трактувати як фактичну диференціацію населення за рівнем добробуту.

Таким чином, стратегія поведінки населення регіону спрямована на розподіл наявних грошових засобів (для найкращого задоволення потреб) і розподіл трудових ресурсів (для максимізації доходів) [3].

Всебічний аналіз платоспроможного попиту населення є необхідною умовою встановлення пропорцій між виробництвом та споживанням, між галузями матеріального виробництва та невиробничою сферою.

Отже, для підвищення рівня життя домогосподарств рекомендується наступне: держава зобов'язана створювати сприятливі умови для довгого, безпечного, здорового та благополучного життя людей, забезпечуючи економічне зростання і соціальну стабільність суспільства. Для цього необхідне розроблення та впровадження у практику дієвих заходів щодо забезпечення належного та підвищення наявного рівня життя домогосподарств області.

Власне такі заходи повинні передбачати пріоритетність досягнення соціальних цілей та орієнтацію на людські цінності, що визначають отримання високої якості життя громадян, запровадження гідних економічних і демократичних стандартів добробуту кожної окремої особи.

Література:

1. Ткаченко І.С. Регіональна економіка: аспекти математичного моделювання / І.С. Ткаченко, О.М. Лисюк // Монографія. – Вінниця: ГЛОБУС-ПРЕС, 2006. – 159 с.
2. Статистичний щорічник Вінниччини за 2014 рік / Головне управління статистики у Вінницькій області, 2014. – 640 с.
3. Погрішук Б.В. Економіко-математичне моделювання: навч. посіб. / Б.В. Погрішук, О.М. Лисюк. – Тернопіль: Крок, 2010. – 372 с.
4. Головне управління статистики у Вінницькій області. – [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://www.vn.ukrstat.gov.ua/>

